

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: الکساندر سوارنیک
برگردان: م. قربانی
۰۹ فیبروری ۲۰۲۴

گره تضادهای غرب آسیا پیرامون ایران

تشنج های نظامی و سیاسی در غرب آسیا حول مناقشه اسرائیل - فلسطین و میل به گسترش و بین المللی کردن درگیری - از شکل محلی به منطقه ای - شتاب تازه ای پیدا کرده است. از یک سو، طرفداران ایران در لبنان، یمن، سوریه، و عراق کمربند تشنج شدیدی دور اسرائیل و اهداف (نظامی، سیاسی و بازرگانی) متحدین غربی آن به وجود می آورند. از سوی دیگر، نیروهای نظامی و سرویس های اطلاعاتی اسرائیلی-غربی بلوک مشروطی برای متوقف کردن تهدیدات «محور مقاومت» طرفدار ایران، اقدامات تلافی جویانه مؤثری انجام می دهند.

در نتیجه، در حال حاضر علاوه بر کانون نبرد نظامی بین نیروهای حماس و اسرائیل در نوار غزه، دیگر عملیات و اقدامات خرابکارانه تروریستی با ماهیت محلی و دقیق به کشورها و دیگر بخش های منطقه غرب آسیا گسترش داده شده اند (به ویژه در لبنان، عراق، سوریه، یمن، ایران، پاکستان، آب های بحیره سرخ و خلیج عدن).

تل ابیب و واشینگتن طبعاً این فعالیت های رزمی حوثی های یمن، حزب الله لبنان، و گروه های شیعه در سوریه، عراق را به تهران و افسران سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران مرتبط می دانند که نقش هماهنگ و هدایت کننده را ایفاء می کنند. تصادفی نیست که سرویس اطلاعاتی اسرائیل اقدامات جسورانه ای برای به قتل رساندن افسران ارشد سپاه که مسؤول هماهنگی فعالیت های رزمی گروه های مرتبط با سوریه و لبنان هستند، انجام داده است.

تشنج ایجاد شده در بحیره سرخ از سوی حوثی‌ها علیه تجارت و کشتی‌های جنگی کشورهای غربی (یا مرتبط با آنان یا اسرائیل) نیز از سوی آمریکا و اسرائیل به ایران نسبت داده می‌شود. و هر قدر وزیر خارجه ایران، امیر عبدالهیان این نظر مخالفان خود را رد کند، تأثیری بر دیدگاه آنان ندارد.

از دسمبر ۲۰۲۳ تا جنوری ۲۰۲۴ یک رشته عملیات تروریستی (به ویژه حملات به استان‌های سیستان و بلوچستان از سوی گروه سنی جیش العدل پاکستان؛ ترور جنرال سپاه پاسداران ایران، رضا موسوی در دمشق؛ حمله تروریستی گسترده در کرمان در روز بزرگداشت سردار مورد احترام ایرانیان، فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران، قاسم سلیمانی) ایران را وادار به تلافی‌جویی و انتقام‌گیری کرد.

در این هفته، روزهای ۱۷-۱۵ جنوری عملیات تلافی‌جویانه سپاه با استفاده از حملات ترکیبی راکت بالیستیک و پهباد در مناطق عراق، سوریه و پاکستان با استدلال حق دفاع از خود انجام گرفت. در نتیجه، ایران اهداف زیر را مورد هدف قرار داد: مراکز جاسوسی و براندازی اسرائیل (یا مرکز منطقه‌ای موساد) در اربیل، پایگاه‌های نیروی هوایی آمریکا در عراق، تأسیسات داعش در شمال سوریه، و مقر سازمان تروریستی جیش العدل در پاکستان، به خاطر پشتیبانی از حملات تروریستی جدائی‌طلبان در ایران.

نظر کارشناسان در مورد اقدامات تلافی‌جویانه ایران متفاوت است. به عنوان مثال، شرق‌شناس روسی، استانیسلاو تاراسوف، اقدام سپاه در عراق را انتقام از حمله ارتش اسرائیل به لبنان و حمله آمریکا به حلب در سوریه می‌داند. در عین حال، وی رد نمی‌کند که واکنش ایران ممکن است به خاطر قتل رهبران حزب‌الله و حماس که از جانب اطلاعات اسرائیل انجام شده است، باشد.

ویچسلاو میخائیلوف معتقد است حملات راکتی ایران (به ویژه به اربیل در عراق و حلب در سوریه) پیام هشدار روشنی به اسرائیل و آذربایجان در مورد اجتناب ناپذیری حمله ایران علیه دولت یهودی و دولت همسایه‌اش، آذربایجان بود. همان‌طور که مشخص است، در اربیل، ایرانی‌ها به مرکز منطقه‌ای «موساد» حمله کردند، جایی که اطلاعات اسرائیل از آنجا فعالیت‌های خرابکارانه و تروریستی علیه ایران را مدیریت و هماهنگ می‌کرد.

تهران نیز به نوبه خود بارها و علناً نظرش را نسبت به مشارکت‌های منطقه‌ای علیه ایران و همکاری‌های نظامی-فنی بین اسرائیل و آذربایجان ابراز داشته است و باکو را برای در اختیار قرار دادن خاکش برای فعالیت‌های اطلاعاتی موساد علیه ایران متهم کرده است. علاوه بر این، ایران با گشایش دالان رنگزور در ارمنستان برای پیوند کشور آذربایجان با منطقه نخجوان و ترکیه علیه حاکمیت دولت ارمنستان و پروژه توران ترکیه مخالف است. اما ایران تا کنون از رویاوی مستقیم نظامی با آذربایجان خودداری کرده است، زیرا ترکیه از پشتیبانی ناتو برخوردار است.

سرانجام فرمانده نیروی هوافضای سپاه، امیر علی حاجی زاده، به شبکه خبری تسنیم گفت که «فاصله نقطه پرتاب راکت بالیستیک از خوزستان ایران تا حلب سوریه ۱۲۰۰ کیلومتر است. به این معنا که ایران قابلیت تکنیکی و اراده سیاسی ضربه زدن از ایران به اسرائیل را دارد. این درست است که ایران، خلاف دستگاه راکتی، دستگاه‌های دفاعی راکتی توسعه یافته‌ای ندارد، که ممکن است برای ارتش جمهوری اسلامی آسیب‌پذیری ایجاد کند.

به نظر من، ایران در حملات ترکیبی راکتی و پهبادی علیه سایت‌های نامبرده در خاک عراق، سوریه، و پاکستان، انتقام همه اقدامات ضد ایرانی مخالفان خود را از آغاز درگیری اسرائیل و فلسطین نشان داد. اساساً آمریکا و ائتلاف غربی مانند ترکیه به سرزمین سوریه و عراق دعوت نشده اند. اگر انقره با جدائی‌طلبان می‌جنگد، چرا به خود اجازه می‌دهد استقلال همسایه‌اش سوریه و عراق را نقض کند؟ کردهای سوریه یا عراق چه ربطی به قلمرو ترکیه دارند؟ و امروز انقره به خود جرأت نمی‌دهد با همان منطق قدم به مرز ایران بگذارد، زیرا پاسخ مناسبی دریافت خواهد کرد.

همان‌طور که می‌دانیم، عراق و پاکستان حملهٔ راکتی سپاه را مردود دانستند و سفرای خود را برای مشاوره فراخواندند و دربارهٔ پی‌آمدهای منفی احتمالی تشدید تشنج نظامی در منطقهٔ غرب آسیا هشدار دادند.

بغداد از طریق نخست‌وزیر خود محمد شیاع السودانی، نامناسب بودن حضور نیروهای امریکائی در به اصطلاح ائتلاف بین‌المللی در خاک عراق را اعلام کرده است. عراقی‌ها، (حداقل شیعیان) خودسری‌های منطقه‌ئی امریکا را برنمی‌تابند، آن‌ها استقرار پایگاه‌های نظامی امریکا در کشورشان، که گه‌گاه مورد حمله قرار می‌گیرند و باعث اقدامات تلافی‌جویانه و آشینگتن می‌شود را تحمل نمی‌کنند. اما، امروز ارتش عراق در موقعیتی نیست که بتواند درگیری مستقیم نظامی با ایران داشته باشد.

چین، پس از حملهٔ ایران به پاکستان، از اسلام‌آباد خواست تا خویشتنداری نشان دهد. وزارت خارجهٔ هند نیز به نوبهٔ خود از حق ایران برای دفاع از خود و حفظ استقلال خود حمایت کرد، که بدون تردید ناشی از روابط تعارض‌آمیز بین دهلی نو و اسلام‌آباد بر سر مناقشهٔ ارضی در جامو و کشمیر است. ناظران دیگری هم از راه دور در حال خوردن پاپ کورن در مقابل صفحهٔ تلویزیون از پاسخ فوری اتمی پاکستان به «خودسری ایران» حمایت کردند.

در نتیجه، یک روز پس از اقدام ایران در ۱۸ جنوری، نیروی هوائی پاکستان با عبور ۲۰ کیلومتر از مرز جنوب ایران در استان سیستان و بلوچستان، ظاهراً علیه اهداف تروریستی دست به حمله زد. نام رمز عملیات پاکستان «مرگ بر سرمچارها» (جدائی‌طلبان بلوچی) بود. نکته این است که هیچ نشانه‌ای در بیانیه رسمی اسلام‌آباد مبنی بر تلافی حمله ۱۷ جنوری به چشم نمی‌خورد. به عکس، در سند وزارت خارجه به رابطه برادرانه با مردم ایران اشاره شده است که به طور مشترک با تروریسم و تجزیه‌طلبی مبارزه می‌کنند.

به طور اخص، بیانیه می‌گوید: ایران یک کشور برادر است و مردم پاکستان احترام و علاقهٔ زیادی به مردم ایران دارند. ما پیوسته بر مذاکره و همکاری در مشکل‌های مشترک، از جمله تهدید تروریسم، تأکید می‌ورزیم، و به تلاش‌های خود برای یافتن راه‌های حل مشترک ادامه می‌دهیم.»

تهران کشته شدن ۹ نفر اتباع غیر ایرانی را تأیید کرد، اگر چه یکی از تأسیسات سپاه نیز تخریب شد. اسلام‌آباد انگیزهٔ حملهٔ خود را با فرمول مشابه در هم کوبیدن گروه‌های تروریستی مستقر در خاک مرزی ایران بیان کرد. اما، نامی از این‌که چه گروهی را مورد حمله قرار داده است، نبرد. در این صورت چگونه باید ربطی به حمله علیه سپاه پیدا کرد یا این‌که آنرا تروریست نامید؟

آژانس خبری دولتی ترکیه، آناتولی، گزارش داد که برای اولین بار پس از جنگ عراق و ایران (۱۹۸۰ تا ۱۹۸۸) نیروی هوائی یک کشور خارجی (در این مورد پاکستان) ۲۰ کیلومتر از فضای هوائی ایران عبور کرد و مواضع گروه تروریستی را مورد اصابت قرار داد. به عبارت دیگر، ترک‌ها از تفسیر پاکستان حمایت می‌کنند ولی اشاره‌ای به گروه تروریستی نمی‌کنند.

روشن است که زبان دیپلماسی زبان پنهان ساختن نیت در پس واژه‌ها است. تبادل حملات راکتی با موضوع جدائی‌طلبی بلوچ بین ایران و پاکستان بر تشدید تشنج و درگیری نظامی در شرق غرب آسیا و دخالت احتمالی افغانستان که خود نیز درگیر مسألهٔ بلوچستان است، می‌افزاید. بعید است پاکستان، که کشورهای کلیدی ببرهای آسیا، چین و هندوستان، به امنیت آن علاقه‌مند هستند، وارد یک تشنج طولانی با ایران شود.

با این حال، پاکستان نمی‌توانست بدون هماهنگی محلی نسبت به حملهٔ ایران واکنش آرامی نشان دهد، که موقعیت نسبتاً آسیب‌پذیری را برای نخست‌وزیر فعلی، انوارالحق کاکر، ایجاد کرد که وی با عجله جلسهٔ داووس را ترک نمود. همان‌طور که می‌دانیم، قرار است به زودی در ۸ ماه فبروری در پاکستان انتخاباتی در شرایط سیاسی پرتشنج برگزار

شود، زیرا نخست‌وزیر سابق که اکنون در زندان به سر می‌برد، مدعی قدرت و منتقد رهبری ارتش این کشور است. در شرایط بحران اقتصادی و تورم فزاینده، ضعف دولت می‌تواند به بی‌تفاوتی رأی دهندگان منجر شود. تشدید روابط ایران و پاکستان نیز این‌طور توضیح داده می‌شود که پاکستان عضو باشگاه کشورهای هسته‌ای است، در حالی‌که ایران در آستانه کسب چنین مقامی است. در پاسخ، ایران تاکنون از برگزاری از رزمایش نیروی هوایی سپاه در مرز پاکستان (از آبادان تا چابهار) خبر داده است، در حالی‌که پاکستان در حال عقب‌نشینی جمعیت خود از ۲۰ کیلومتری مرز با ایران است و نیروهایش را در حال آماده‌باش فوق‌العاده قرار داده است. امیدواریم درگیری بین تهران و اسلام آباد به یک جنگ بزرگ تبدیل نشود.

برگرفته از: نیو ایسترن آوتلوک

منتشر شده در تاریخ: ۲۸ جنوری ۲۰۲۴